

*Дорофєєва А.Р.,
студентки 4 курсу, факультет захисту рослин, біотехнологій та екології
Бондарь В.І.,
к.с.-г.н., доцент кафедри загальної екології та безпеки життєдіяльності
Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ*

ЕКОЛОГІЧНА НЕБЕЗПЕКА ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Науково технічний прогрес, який базується на використанні природних ресурсів в якості сировинних матеріалів, закономірно призвів до того, що існування людини стало екологічно небезпечним - насамперед через утворення та зберігання величезної кількості відходів, які визначають умови функціонування прилеглих територій, в більшості випадків це СТ.

Сучасний екологічний стан агроєкосистем, як головної ланки розвитку СТ, в цілому можна визначити як незадовільний. На їх функціонування діє комплекс негативних факторів, зокрема: забруднення, розповсюдження хвороб, шкідників, тощо, викликане в першу чергу значним техногенним навантаженням, серед якого тверді побутові відходи (ТПВ) займають одне з провідних місць.

При розміщенні відходів на полігонах ТПВ негативний вплив їх на природне середовище супроводжується порушенням ландшафту зі зміною окремих елементів природного середовища, забрудненням повітряного басейну, підземних вод, виснаженням їх ресурсів і деградацією водних екосистем, забрудненням і деградацією ґрунтів, що призводять до зменшення біорізноманітності та продуктивності природного ландшафту, і як наслідок інтенсивного забруднення агроєкосистем, як складової одиниці агроландшафту.

Відходи – будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності і не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення. В галузевих нормативних документах України термінологія з побутових відходів наведена у «Правилах надання послуг зі збирання та видалення твердих і рідких побутових відходів», затверджених наказом № 54 від 21.03.2000 Держкомітету архітектури та житлової політики України. Згідно цих правил:

Тверді побутові відходи (ТПВ) – відходи, які утворюються в процесі життєдіяльності людини та накопичуються у житлових будинках, установах соціальної культури, суспільних, лікувальних, торговельних та інших установах (це – харчові відходи, предмети домашнього вжитку, сміття, опале листя, відходи від прибирання і поточного ремонту квартир, макулатура, скло, метал, полімерні матеріали та ін.) та не мають подальшого використання по місцю їх утворення (згідно «Правил надання послуг по збору та видаленню твердих та рідких побутових відходів», затверджених наказом № 54 від 21.03.2000 р. Держкомітету архітектури та житлової політики).

Частково відходи вивозяться на заміські полігони, призначені для їх захоронення, частково потрапляють у місця неорганізованого зберігання (близько 10%), а ще близько 6% просто осідає на території міста і промислових підприємств. ТПВ сучасного міста представляють собою не тільки епідеміологічну, але й серйозну токсикологічну проблему, тому що вже на стадії збору близько 4% відходів є токсичними.

На основі літературних даних виявлено, що приблизно 0,1% ТПВ складають небезпечні відходи. На сьогоднішній день ці види відходів збираються разом з іншими ТПВ та видаляються на полігонах, де вони становлять серйозну небезпеку для довкілля та здоров'я людини.

Сьогодні утилізація відходів в ЄС здійснюється по основним принципам ієрархії сталого управління відходами, які закріплені законодавчо. Стале управління відходами в Європі включає інтегрований підхід в цілях забезпечення максимальної безпеки для навколишнього середовища при поводженні з відходами, та вилучення при цьому найбільшої економічної вигоди з різних фракцій відходів.

Основою інтегрованого підходу до сталого управління відходами слугують різні комбінації технологій і технічних процесів.

До них відносяться, в першу чергу, різні методи селективного збору, процеси переробки, утилізації та обробки, термічне знешкодження відходів з отриманням або без отримання енергії, компостування, а також процеси складування та пошарове поховання залишкових відходів на полігоні.

Європейські країни спрямовані до ідеальної системи управління відходами, для чого вони використовують різні технологічні можливості і процеси обробки відходів, які оптимально доповнюють один одного.